



Thedenius Botaniska exkursioner i Stockholmstrakten VIII

BEARBETAD AV MORA ARONSSON

Den åttonde av Thedenius exkursioner går över centrala Södermalm till Brännkyrka och Huddinge. (Thedenius, 1859). För bakgrunden till denna historiska exkursionsguide hänvisar jag till Daphne nr 1 1993.

Uti och omkring Fatburssjön förekommer grendunört *Epilobium roseum*, storskräppa *Rumex aquaticus* x *hydrolapathum*, tomtskräppa *R. obtusifolius* och *R. longifolius* x *obtusifolius* samt kallgräs *Catabrosa aquatica* och grått saltgräs *Puccinellia distans*; på den närbelägna Sillpackaregatan har efter gammalt växt mållamarant *Amaranthus lividus*. I Grinds hage påträffas toppklocka *Campanula glomerata*, sloknunneört *Corydalis pumila*, rosettjungfrulin *Polygala amarella*, sandviol *Viola rupestris*, källarv *Stellaria alsine*, jordklöver *Trifolium campestre*, plattsäv *Blysmus compressus*, kalkjordmossa *Dicranella varia* och fågeltoppbrosklav *Ramalina polymorpha*; vid Eriksdal: Bangyllen *Barbarea vulgaris* ssp. *vulgaris* och *Rumex longifolius* x *obtusifolius*; vid Skanstull: Mattram *Tanacetum parthenium*, fältmalört *Artemisia campestris*, ulltistel *Onopordum acanthium*, ängsklocka *Campanula patula*, blåeld *Echium vulgäre*, piggfrö *Lappula squarrosa*, hjärtstilla *Leonurus cardiaca*, mörkt kungsljus *Verbascum nigrum* och kungsljus *Verbascum thapsus*, spikvallmo *Papauer argemone*, svartsenap *Brassica nigra*, strandfräne *Rorippa sylvestris*, oljedådra *Camelina sativa*, sandviol *Viola rupestris*, äppelros *Rosa rubiginosa*, källört *Montia fontana*, blåmålla *Chenopodium glaucum*, bymålla *C. urbicum*, humle *Humulus lupulus*, löktåg *Juncus bulbosus*, skogssäv *Scirpus sylvaticus*, låsbräken *Botrychium lunaria*, stor klockmossa *Encalypta streptocarpa* och slät klockmossa *E. vulgaris*, jordskrummossa *Tortula subulata*, hållkvastmossa *Dicranum spuri-*

um, sandflikmossa *Lophozia bicrenata*, säckmossor *Calypogeia* sp. med kapslar, fingerbålmossa *Riccardia palmata*, trevarlav *Peltigera polydactyla*, *Aspicilia contorta* och luddig påskrislav *Stereocaulon tomentosum*; vid Sundsta, dels kring byggnaderna, dels på berget mot söder samt vid en därifrån nedrinnande bäck: Flikplister *Lamium hybridum*, ljugögontröst *Euphrasia micrantha*, källarv *Stellaria alsine*, vårspärgel *Spergula morisonii*, skogsvinbär *Ribes spicatum*, parksmultron *Fragaria moschata*, styv bäckmossa *Hygrohypnum duriusculum* med kapslar, räsvansmossa *Thamnobryum alopecurum*, liten sprötmossa *Eurhynchium pulchellum*, spärtrasselmossa *Heterocladium dimorphum*, trindmossa *Myurella julacea*, späd gräsmossa *Brachythecium reflexum*, skogsspärmossa *Campylium sommerfeltii*, backbryum *Bryum inclinatum*, bågpraktmossa *Plagiomnium medium*, kalkkåpelmossa *Plagiopus oederi*, stor klockmossa *Encalypta streptocarpa*, kruskalkmossa *Tortella tortuosa* med kapslar, plyschgrummossa *Ditrichum flexicaule* med kapslar, blåmossa *Leucobryum glaucum*, bräkenfickmossa *Fissidens osmundoides*, fågeltoppbrosklav *Ramalina polymorpha*, dvärghedlav *Cetraria odontella* och *Lecidea sulphurea*; vid Sundsborg: källarv *Stellaria alsine* och vitpil *Salix alba*; vid Enskede: Borsttistel *Cirsium helenioides*, norsk fingerört *Potentilla norvegica*, hjortron *Rubus chamaemorus*, stallört *Ononis arvensis*, vitpil *Salix alba*, kråkbär *Empetrum nigrum*, skavfräken *Equisetum hyemale* och taggstarr *Carex pauciflora*; vid Walla: Knölklocka *Campa-*



Ryl *Chimaphila umbellata* vilken hittades vid Skogsängen och vid torpet Mellansjö under Fullersta. Teckning: Bengt Nicolson.

nula rapunculoides, brunklöver *Trifolium spadiceum*, stallört *Ononis arvensis* och plattlummer *Diphysastrum complanatum*; vid Årsta: Korskovall *Melampyrum cristatum*, topp jungfrulin *Polygala comosa*, hjortron *Rubus chamaemorus*, *Geum rivale* x *urbanum*, stallört *Ononis arvensis* och pilmossa *Leskea polycarpa*; i närheten av Årstaviken och vid bäcken: Nickskära *Bidens cernua*, smörboll *Trollius europaeus*, sloknunneört *Corydalis pumila*, grendunört *Epilobium roseum*, strandskräppa *Rumex maritimus*, kupandmat *Lemna gibba*, kvartslav *Lecanora muralis*, *Aspicilia cinereorufescens*; omkring Örby: Nysört *Achillea ptarmica*, vätteros *Lathraea squamaria*, rödmire *Anagallis arvensis*, korndådra *Neslia paniculata*, rosettjungfrulin *Polygala amarella* och stallört *Ononis arvensis*; uti och i närheten av Brännkyrkasjön: Nickskära *Bidens cernua*, dvärgmåra *Galium trifidum*, vattenblink *Hottonia palustris*, rosettjungfrulin *Polygala amarella*, sjöranunkel *Ranunculus lingua*, småsileshår *Drosera intermedia*, ro-

senpilört *Persicaria minor*, myggblomster *Hammarbya paludosa*, rostnate *Potamogeton alpinus*, långnate *P. praelongus*, trubbnate *P. obtusifolius* och gropnate *P. berchtoldii*, *Carex lasiocarpa* x *riparia*, jättestarr *C. riparia*, tagelstarr *C. appropinquata*, och strängstarr *C. chordorrhiza*, granbräken *Dryopteris cristata* och kärrkamossa *Helodium blandowii*; vid Kyrkan: Toppklocka *Campanula glomerata*, knölklocka *C. rapunculoides* och ängsklocka *C. patula*, piggfrö *Lappula squarrosa*, tidig ängsgentiana *Gentianella amarella* var. *lingulata*, backsmörblomma *Ranunculus polyanthemus*, oljedådra *Camelina sativa*, jordklöver *Trifolium campestre* och gullklöver *Trifolium aureum*; i vattenpölar; skörstråfse *Chara globularis*; vid Lerkrogen: Svinrot *Scorzonera bumilis*; vid Solberga: toppklocka *Campanula glomerata* och odört *Conium maculatum*; vid Älvsjö: Vallört *Symphytium officinale* och norsk fingerört *Potentilla norvegica* samt enligt en gammal uppgift: Ängsvide *Salix starkeana*.

I närheten av Långsjö förekommer norsk fingerört *Potentilla norvegica*, rosenpilört *Persicaria minor* och krusnate *Potamogeton crispus*; vid Snättringe: Korndådra *Neslia paniculata* och skogsstjärnblomma *Stellaria longifolia*; vid Milsten: Lungört *Pulmonaria obscura*, trolldruva *Actaea spicata* och vårärt *Lathyrus vernus*; vid Källbrink: Backvial *Lathyrus sylvestris*; vid Skogsängen under Fullersta: Klockpyrola *Pyrola media*, ryl *Chimaphila umbellata* samt tallört *Monotropa hypopitys* var. *hypopitys*; vid Huddinge kyrka och den närbelägna prästgården: Ängsskära *Serratula tinctoria*, styvfibblor *Hieracium* grupp *Tridentata*, säfferot *Seseli libanotis*, rosettjungfrulin *Polygala amarella*, kantdunört *Epilobium tetragonum*, gullusern *Medicago falcata*, stallört *Ononis arvensis*, knärot *Goodyera repens*, snip *Trichophorum alpinum*, grön kavelhirs *Setaria viridis* och *Asplenium septentrionale* x *trichomanes*; vid Klockaregården: Duvnäva *Geranium columbinum*; vid Stuvsta: Kvastfibbla *Hieracium cymosum* och klippfibblor



Springkorn *Impatiens noli-tangere* vilken hittades vid Gladö kvarn under Sundby. Teckning: Bengt Nilsson.

H. grupp *Oraeada*, strandtrift *Armeria maritima*, humle *Humulus lupulus*, *Asplenium septentrionale* x *trichomanes*, hårsidenmossa *Plagiothecium piliferum*, råttsvansmossa *Isotbecium alopecuroides* och mussvansmossa *I. myosuroides*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, blådaggmossa *Saelania glaucescens*, stor fickmossa *Fissidens adianthoides* och stubbkvastmossa *Dicranum montanum*; vid Stuvsta såg: Kantdunört *Epilobium tetragonum*; vid Hörningsnäs: Säfferot *Seseli libanotis*, skogsstjärnblomma *Stellaria longifolia* och vippärt *Lathyrus niger*; vid Trehörningen: Kärrstjärnblomma *Stellaria palustris* och strandviol *Viola persicifolia*; på holmen i Trehörningen: Klasefibbla *Crepis praemorsa*; vid torpet Fagergren: Odört *Conium maculatum*; vid Bjursätra: Svedjenäva *Geranium bohemicum*.

I grannskapet av Fullersta växer säfferot *Seseli libanotis* och klomossa *Dichelyma falcatum*; vid Brodal: Grönyxne *Coeloglossum viride*, skogsknipprot *Epipactis helleborine* och korallrot *Corallorhiza trifida*; vid Carlslund: Krissla *Inula salicina*, knölklocka *Campanula rapunculoides*, tallört *Monotropa hypopitys* var. *hypopitys* och skogsknipprot *Epipactis helleborine*; vid torpet Mellansjö under Fullersta: Ryl *Chimaphila umbellata*, bäckbräsma *Cardamine amara* och strutbräken *Matteuccia struthiopteris*; vid Flemmingsberg: Pestskråp *Petasites hybridus*.

Vid Sundby växer bergbräsma *Cardamine hirsuta*, glansnäva *Geranium lucidum* och skogsknipprot *Epipactis helleborine*; vid Gladö kvarn under Sundby: Springkorn *Impatiens noli-tangere*, strandbräsma *Cardamine parviflora*, humle *Humulus lupulus*, skogssäv *Scirpus sylvaticus*, strutbräken *Matteuccia struthiopteris* och skruvknölmossa *Oncophorus virens*; vid Balingsta: Därrepe *Lolium temulentum* och backskafting *Brachypodium pinnatum*; vid Ågesta: Glansnäva *Geranium lucidum*, brudsporre *Gymnadenia conopsea*, skogsknipprot *Epipactis helleborine* och purpurknipprot *Epipactis atrorubens*, nästrot *Neottia nidus-avis* och backskafting *Brachypodium pinnatum*; vid Fällan nära Magelungen: Luden johannesört *Hypericum hirsutum*, storskräppa *Rumex aquaticus* x *hydrolapatium*, Adam och Eva *Dactylorhiza latifolia*, grönyxne *Coeloglossum viride* och jättestarr *Carex riparia*; vid Högdal: Vätteros *Lathraea squamaria*; vid Farsta: vätteros *Lathraea squamaria*, vejde *Isatis tinctoria* och ormtunga *Ophioglossum vulgatum*; på Farsta holme i Magelungen: Stormåra *Galium album*.

Hemvägen kan tagas över Herrängen, men denna trakt är ännu oundersökt.

Litteratur:

Thedenius, K. E. 1859: *Botaniska exkursioner i Stockholmstrakten*. Stockholm.